

Dalabyggð
Miðbraut 11
370 Búðardal

Reykjavík, 2. febrúar 2018

Efni: Skipulags- og matslýsing vegna fyrirhugaðra breytinga á aðalskipulagi Dalabyggðar 2004-2106 í 7 liðum – Athugasemdir við lið 2: Vindorkugarður við Hróðnýjarstaði.

Undirritaður lögmaður gætir hagsmuna eigenda jarðanna Ljárskóga, Ljárkots, Vigholtsstaða og frístundabyggðar í landi þeirrar jarðar. Telja umbj. mínir að fyrirhuguð breyting á aðalskipulagi Dalabyggðar um uppbyggingu vindorkuvirkjunar í landi Hróðnýjarstaða vera fordæmislaus og mjög vanhugsaða. Ljóst sé að umfangsmikil orkuframleiðsla með vindorku í miðju landbúnaðarhéraði getur aldrei verið í sátt við náttúru og samfélag þeirra manna sem þar búa.

Umbj. mínir gera þá skýlausu kröfu til sveitarstjórnar Dalabyggðar að við tillögur að breyttu aðalskipulagi verði fallið frá auglýstri skipulagslýsingu um að breyta landbúnaðarsvæði í iðnaðarsvæði fyrir vindorkuvirkjun á allt að 600 ha. svæði í landi Hróðnýjarstaði.

Stjórnsýsla málsins.

Umbj. mínir gera alvarlegar athugasemdir við meðferð sveitastjórnar Dalabyggðar í málinu og þau vinnubrögð sem hafa verið viðhöfð. Í málinu virðast liggja fyrir afar takmarkaðar upplýsingar og gögn um fyrirhugaða vindorkuvirkjun frá Storm orku ehf., sem er sá aðili sem áformar uppbyggingu virkjunarinnar. Telja umbj. mínir að engar forsendur séu nú til staðar til að heimila iðnaðarsvæði í miðju landbúnaðarhéraði, hvort sem af gerð vindorkuvirkjunar verði eða ekki.

Á fundi umhverfis- og skipulagsnefndar þann 14. september 2017 þar sem fjallað var um áform Storm orku ehf. um uppbyggingu vindorkuvirkjunar, kom fram að nefndin ætti erfitt með að taka afstöðu til verkefnisins þar sem gögn og upplýsingar vantaði. Þá lágu að því er virðist eingöngu fyrir drög að vilja- og samstarfslýsingu sem virðast ekki hafa varpað neinu ljósi á verkefnið að öðru leyti, ef marka má umsögn nefndarinnar.

Á fundi sveitarstjórnar þann 19. september 2017 samþykkti hún hins vegar með sex greiddum atkvæðum fyrirbyggjandi vilja- og samstarfsfyrirlýsingu. Er alls óljóst hvað sú samþykkt felur í sér og að hvaða leyti hún kann að hafa stýrt og muni stýra gjörðum sveitastjórnar og þá hvort sveitarstjórn hafi bundið hendur sínar að einhverju leyti, sem gengi þvert gegn ákvæðum skipulagslaga, umbj. mínum til tjóns.

Sveitarstjórn Dalabyggðar samþykkti svo á fundi sínum þann 22. nóvember 2017 að staðfesta þá samþykkt umhverfis- og skipulagsnefndar að auglýsa skipulags- og matslýsingu fyrir sjö breytingum á aðalskipulagi Dalabyggðar 2004-2016. Lá þá fyrir skipulags- og matslýsing dags. 15. nóvember 2017. Virðist sem stuðst hafi verið við í þeirri lýsingu að nokkru við lýsingu Storm orku ehf. á verkefninu, sbr. bréf félagsins til sveitarstjórnar Dalabyggðar dags. 29. október 2017. Af bréfaskiptum þessum má ráða að sveitarstjórnin hafi ekki haft neina lýsingu á virkjanaverkefninu þegar ákveðið var að ganga til samtarfs við Storm orku ehf.

Hins vegar háttar svo til að í skipulagslýsinguna skortir allar upplýsingar um áhrif vindorkuversins á næsta nágrenni með tilliti til afkastagetu versins svo og gerð, stærð og útlit vindmyllna og aðrar þær nauðsynlegu upplýsingar sem krefja verður um til að geta tekið málefnalega afstöðu til fyrirhugaðra breytinga á aðalskipulagi, sem telja verður stórfelldar.

Miðað við upplýsingar frá Storm orku ehf. kann hæsta hæð vindmylluvængs að vera í um 180 m. hæð. Þá virðast uppdráttir er fylgdu lýsingunni alls ekki samræmast þeim uppdrátti er fram kom í áður nefndu bréfi Storm orku ehf.

Þá vita umbj. mínir ekki til þess að sveitarstjórn hafi markað heildstæða stefnu um orkumál í héraðinu eða þann virkjunarkost sem felst í að beisla vind. Meðan engrar slíkrar stefnu nýtur telja umbj. mínir mjög varhugavert að breyta aðalskipulagi á þann hátt sem greinir í skipulagslýsingu, er leitt gæti til holskeflu umsókna sem erfitt gæti verið að verjast m.a. á grunni ákvæða stjórnsýslulaga. Getur sveitarstjórn ekki tekið svo afdrifaríkar ákvarðanir án þess að íbúum sveitafélagsins verði gefin kostur á að kynna sér þær og taka þátt í því ferli sem fara þarf fram, eigi að markað heildstæða stefnu til framtíðar um orkuvinnslu í Dalabyggð.

Telja umbj. mínir því grundvöll fyrir breyttri landnotkun skorta með tilliti til þeirrar handvamar er sveitarstjórn varð á við meðferð málsins og tilraunar til að fegra ásýnd verkefnisins. Þá er sérstaklega gagnrýnt verklag sveitastjórnar um auglýsingu skipulags- og matslýsingarinnar og að því er virðist algjörán skort á umræðum og upplýsingum á þessum fyrstu stigum málsins.

Gat sveitarstjórn Dalabyggðar vart dulist þau miklu áhrif sem uppbygging vindorkuvirkjunar af þeirri stærðargráðu sem fyrirhuguð er, hefði bæði á byggðina og íbúa þess.

Lagaumhverfi.

Umbj. mínir telja að sveitarstjórn Dalabyggðar hafi með umræddu háttalagi sínu brotið m.a. gegn ákvæðum skipulagslaga einkum 1. mgr. 30. gr. svo og 4.2.3. gr. skipulagsreglugerðar nr. 90/2013 um efni lýsingar og tengsl verkefnisins við önnur lög.

Markmið slíkrar skipulagslýsingar er að kynna íbúum sveitarfélags og öðrum hagsmunaaðilum þær áherslur sem sveitarstjórn hafi við aðalskipulagsgerð og upplýsingar um forsendur og fyrirbyggjandi stefnu. Er erfitt í fyrirbyggjandi skipulagslýsingu að átta sig á þessum lögbundnu atriðum er gæta þarf að svo og hvaða áherslur sveitarstjórn gerir við slíka orkuvinnslu, enda ekki til nein heildstæð stefna í orkumálum sveitarfélagsins eins og áður sagði.

Ekki er að finna neina lýsingu á áhrifum þessara áætlana um virkjunarkost á skipulagsgerðina eða þeirrar staðreyndar að ekki er að finna í löggjöf heildstæð ákvæði um vindmyllur og hvaða kröfur séu gerðar til þeirra, þ.m.t. um ásýnd og hávaða. Benda umbj. mínir á í því sambandi að fyrirhuguð afköst vindmylluvirkjunar er á við afköst stærstu vatnsaflsvirkjana hér á landi.

Þá er ekki að finna í skipulagslýsingu tengsl aðalskipulagstillögunnar við verndar- og orkunýtingaráætlun skv. lögum nr. 48/2011 þar sem fram kemur m.a. í 1. gr. þeirra laga að markmið þeirra sé að tryggja að nýting landsvæða þar sem er að finna virkjunarkosti byggji á langtímasjónarmiðum og heildstæðu hagsmunamati þar sem tekið er tillit til verndargildis náttúru, menningarsögulegra minja og hagkvæmni.

Umbj. mínir leggja áherslu á að umrætt svæði sem fyrirhugað er að breyta í iðnaðarsvæði liggur á landbúnaðarsvæði og ber sveitarstjórn að byggja ákvarðanir sínar um ráðstöfun lands til nýtingar á flokkun landbúnaðarlands og að því verði ekki ráðstafað til annarra nota með óafturkræfum hætti. Telja umbj. mínir að vindmylluvirkjun þjóni fráleitt því hlutverki og hafi sérstaklega mikil áhrif á landgæði jarða þeirra og ásýnd alls landsins.

Við skipulagsgerð mannvirkja í dreifbýli ber sveitarfélagi að tryggja, að ný mannvirki taki mið af byggingarhefðum, landslagi og staðhættum og ekki verði gengið á óþörfu á svæði sem nýta má til landbúnaðar eða vernda vegna náttúru þeirra. Í því sambandi ber að leitast við að greina sérstöðu og styrkleika svæðisins með tilliti til tækifæra í ferðaþjónustu og að ákvarðanir taki mið af náttúruvernd og auðlindum sem felast í ferðaþjónustu, er geti nýst bæði íbúum á svæðinu og ferðamönnum. Ber framborin lýsing ekki í sér að gætt sé að þessum atriðum við skipulagsgerðina eða hvernig tilkoma vindmylluvirkjunar styrki byggðina og teljist geta verið gerð í sátt við náttúruna.

Þá hafa umbj. mínir sérstakar áhyggjur af því að umrædd virkjun muni hafa sértæk og viðamikil áhrif á eignir þeirra og ekki síður þau lífsgæði sem þeir eiga rétt til. Af skipulagslýsingunni að dæma liggja engar upplýsingar eða gögn fyrir um áhrif slíkra vindorkuvirkjana annars staðar. Hvorki er teljandi reynsla af þeim hér á landi, né að fyrir liggji grunnrannsóknir sem réttlætt geti svo viðamikla raforkuframléiðslu í túnfæti umbj. minna. Hvorki sveitarstjórn né Storm orka ehf. virðast hafa kynnt sér hvaða lög og reglur kunna að eiga við rannsóknir, framkvæmdir og rekstur vindmyllugarða, sbr. það þekkta lagaumhverfi sem á við varðandi virkjanir á fallvötnum og jarðvarma.

Mikil óvissi ríkir um það lagaumhverfi sem kann að gilda um vindorkuvirkjanir og lýsa umbj. mínir furðu yfir vilja sveitarstjórnar að ganga til samtarfs við Storm orku ehf. á meðan slíkt ástand varir, hugsanlega með ófyrirsjáanlegum afleiðingum fyrir umbj. mína og aðra íbúa Dalabyggðar.

Benda umbj. mínir á það að Orkustofnun telur t.d. það vafa undirorpið hvort lög nr. 48/2011 um verndar- og orkunýtingaráætlun taki yfirleitt til vindorkuvirkjana og hvað heimildir framkvæmdaaðilar njóta skv. raforkulögum með tilliti til umferðarréttar og eignarnáms, sem myndi þá bitna sérstaklega á umbj. mínum er eiga aðliggjandi jarðir, nyti slíkra heimilda við.

Vegna þess hversu mikil óvissa ríkir um málefni vindorkuvirkjana og skorts á heildstæðri löggjöf um vindorkuvinnslu og dreifingu orku af þeim sökum, svo og löggjöf almennt um kröfur sem gera þarf til framkvæmdaaðila og þeirra mannvirkja sem reisa þarf, ítreka umbj. mínir þá kröfu sína að fallið verði frá auglýstri tillögu í skipulagslýsingu er geri ráð fyrir vindorkuvirkjun við Hróðnýjarstaði.

Virðingarfyllt,

Hilmar Magnússon hrf.